

Anul 2017

Școala de vară Satu-Mare 10-15 iulie

În perioada 10-15 iulie 2017, aproximativ 60 de profesori români de istorie din țările învecinate României – Republica Moldova, Serbia, Ucraina, Ungaria – au participat la a XIII-a ediție a Școlii de vară cu genericul „*Provocările Istoriei ca Știință și Disciplină de Învățământ la începutul mileniului III*”. Evenimentul a fost desfășurat de data aceasta la Satu Mare, de către Centrul de Studii Transilvănene al Academiei Române, Filiala Cluj.

Din Republica Moldova au participat 22 de cadre didactice – profesori de istorie, limbă și literatură română, printre care prof.univ.dr.hab. **Gheorghe Cojocaru**, prof. univ. dr. hab. **Ion Șișcanu** – de la Institutul de Istorie din Republica Moldova și președintele Asociației Istoricilor „Nicolae Iorga” din

Ungheni, specialist principal în cadrul Direcției Educație Ungheni, **Corneliu Prepelită**.

Deschiderea oficială a Școlii de vară a avut loc marți, 11 iulie 2017, la Muzeul Județean, în prezența mai multor autorități.

În cuvintele sale de salut Consulul României la Gyula, Ungaria, Florin Trandafir Vasiloiu i-a îndemnat pe profesori să transmită mai departe faptul că România este o țară puternică: „ *Cred că este un demers de bun augur, iată un demers care a ajuns la o cifră care impune respect. Mă bucur mult să găsesc*

la această conferință profesori tineri, care se implică în căutarea și identificarea unor soluții pentru păstrarea identității culturale lingvistice, etnice și religioase, la prezervarea ideii de românism în statele care se află în jurul României. Este foarte important ca fiecare dintre dumneavoastră să duceți înapoi în locurile de unde ați venit ideea unei României puternice și consolidate, a unei României frumoase; să vă mândriți cu țara mamă, cu țara acolo unde poate mulți dintre voi, în viitor, vă veți regăsi leagănul, succesul sau indiferent ce vă propuneți.”

Deasemenea, în deschiderea primei conferințe, acad.prof. univ. dr. Ioan-Aurel Pop, rectorul Universității Babeș-Bolyai și directorul Centrului de Studii Transilvane al Academiei

Române, spunea: „ *A vorbi despre identitate națională astăzi poate să fie un act de curaj, pentru că lumea trece printr-o perioadă de frământări și contestările la adresa acestei identități sunt multe și de mai multe feluri, însă pentru că*

identitățile etnico-naționale există pe acest pământ, fie că ne place, fie că nu, trebuie să vorbim despre ele.”

Școala de vară a fost organizată în parteneriat cu Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca și cu Muzeul Județean Satu Mare, finanțator principal fiind Ministerul pentru Români de Pretutindeni.

Ajuns la o frumoasă tradiție, proiectul a intenționat să le ofere profesorilor de istorie un cadru propice pentru a fi puși în contact cu ultimele achiziții privind atât cercetarea științifică, cât și metodică predării istoriei în România. În același timp, a fost un bun prilej de a discuta despre problemele comune specifice predării istoriei românilor în țările de proveniență, în sensul păstrării identității naționale.

Programul ediției a cuprins **conferințe** de o înaltă valoare științifică, susținute de către distinși reprezentanți profesori din Satu Mare, Cluj-Napoca și Republica Moldova. Specialiștii renumiți au adus în atenția profesorilor subiecte de un spirit interes istoric, probleme care au fost cândva prea ușor trecute cu vederea, rămânând neelucidate și dezbateri asupra identității naționale:

✚ *„Identitate românească și identitate europeană. Trecut și prezent.”* - Acad. prof. univ. Dr. Ioan-Aurel Pop;

- ✚ „150 de ani de la dualismul austro-ungar din 1867. Efectele sale asupra românilor din Transilvania până la Primul Război Mondial.” – prof. univ. dr. Ioan Bolovan (prorectorul Universității „Babeș-Bolyai” și directorul adjunct al Centrului de Studii Transilvane al Academiei Române);
- ✚ „100 de ani de crearea Sfatului Țării” – prof.univ.dr. Gheorghe Cojocaru și prof.univ.dr. Ioan Șișcanu (Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei);
- ✚ „Dacii liberi între mit și realitate istorică” – C. S. III dr. Robert Gindele (Șef Secție Arheologie, Muzeul Județean Satu Mare);
- ✚ Masă rotundă: „Noutăți istoriografice privind Evul Mediu și Epoca Premodernă” – Acad. prof. univ. Dr. Ioan-Aurel Pop și prof. univ. dr. Ovidu Ghitta;
- ✚ „Anul 1940 în istoria României. Preliminarii politico-diplomatice” – prof.univ.dr.Claudiu Porumbăcean (Șef secție Istorie Muzeul Județean Satu Mare);
- ✚ Masă rotundă: ”1917: Românii din România și din imperiile vecine în vâltoarea Marelui Război” (Au participat istoricii din România și comunitățile din statele vecine);
- ✚ Masă rotundă: „Statutul istoriei ca disciplină de învățământ la începutul mileniului III” – prof. univ. dr. Ioan Bolovan, prof. univ. dr. Claudiu Porumbăcean;
- ✚ Masă rotundă: „Comunitățile românești din jurul României: probleme actuale”.

O experiență aparte, cu o puternică amprentă în memoriile participanților, au fost **excursiile ghidate** pe traseele:

- Valea Măriei – Apa (Casa memorial dr. Vasile Lucaciu) – luptător pentru dreptate socială și națională a românilor din Transilvania;
- Punctul arheologic *Dumbrava* (Cuptoarele dacice care se întind pe o suprafață de 20-25 ha) – Castelul Medieșu Aurit;
- Satu Mare – Cetatea Arduț – una din cele mai puternice fortărețe senioriale din nordul Transilvaniei, fiind construită de urmașul voievodului Dragoș, Bartolomeo Dragfi; Biserica medievală reformată de la Acâș, care este cea mai veche construcție aflată pe teritoriul județului Satu Mare ce datează din anul 1175, Castelul Karolyi (Carei) – capodoperă de arhitectură ce datează din 1482;
- Muzeul în aer liber (Negrești Oaș) – care reprezintă monumente reprezentative de arhitectură țărănească din sec.XVIII-XX.

Vizite:

- Muzeul Județean Satu Mare (cel mai mare muzeu din România);
- Turul ghidat al Centrului orașului Satu Mare;
- Pălincia *Zetea*, *Medieșu Aurit*;
- *Pescăria Bercu*.

Activitatea cu caracter didactico-aplicativ s-a organizat în incinta Colegiului Național Mihai Eminescu din municipalitatea Satu Mare, o instituție de renume datorită cadrelor didactice și elevilor.

ACTUAL

În vacanță, tot la studii. **Din Ungheni la Școala de vară din Satu Mare**

Deja de nouă ani, în fiecare vară, zeci de profesori de istorie din raionul Ungheni participă la tradiționalele școli de vară, organizate în România. Asta, grație eforturilor președintelui Asociației istoricilor "Nicolae Iorga" din Ungheni, Corneliu Prepelită.

Recent, a revenit acasă un grup din zece profesori, care au participat, în perioada 10-15 iulie, la cea de-a XIII-a ediție a Școlii de vară. De data aceasta, evenimentul a avut loc la Satu Mare, purtând genericul: "Provocările istoriei ca știință și disciplină de învățământ la începutul mileniului III".

Per total, au participat circa 60 de pedagogi români din Republica Moldova, Serbia, Ucraina, Ungaria.

Deschiderea oficială a Școlii de vară a avut loc la Muzeul Județean, în prezența mai multor personalități, printre care consulul României la Gyula, Ungaria, Florin Trandafir Vasiloiu. Dânsul s-a arătat satisfăcut să vadă la acest eveniment profesori tineri.

"Este foarte important ca fiecare dintre dumneavoastră să duceți înapoi, în locurile de unde ați venit, ideea unei Românii puternice și consolidate, a unei Românii frumoase; să vă mândriți cu țara mamă", a punctat oficialul.

Rectorul Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, el și directorul Centrului de studii transilvănene al Academiei Române, acad. prof. dr. Ioan-Aurel Pop, a adăugat: „A vorbi despre identitate națională astăzi poate să fie un act de curaj, fiindcă lumea trece printr-o perioadă de frământări și contestările la adresa acestei identități sunt multe.

Însă, pentru că identitățile etnico-naționale există, fie că ne place, fie că nu, trebuie să vorbim despre ele".

Școala de vară a fost organizată în parteneriat cu Universitatea Babeș-Bolyai și Muzeul Județean Satu Mare, finanțator principal fiind Ministerul pentru Români de Pretutindeni.

"Această școală de vară a fost un bun prilej de a discuta despre problemele comune, specifice predării istoriei românilor în țările de proveniență, în sensul păstrării identității naționale", a menționat Diana Bulubica, profesoară în gimnaziul din Todirești, una dintre participantele la eidția școlii de vară din anul curent.

Programul a fost vast, iar subiectele - de interes istoric. În plus, participanții au avut parte de excursii interesante. Au vizitat Punctul arheologic Dumbraava (Cuptoarele dacice), Cetatea Arduț, Biserica medievală Acăș, Cimitirul vesel de la Săpânța și multe altele.

"Satu Mare s-a dovedit a fi un exemplu de toleranță. De la această "mică Europă", noi, ungheneni, am învățat că frontieră nu înseamnă o închidere a unui spațiu etnic și cultural, ci dimpotrivă - o deschidere spre dialog și schimburi de experiență", a punctat Diana Bulubica, după care a adăugat: "Mulțumim lui Corneliu Prepelită pentru că reușește, an de an, să organizeze grupe de profesori din raion pentru a participa la aceste școli de vară".

Corneliu Prepelită, la rândul său, a dat asigurări că va organiza și în continuare astfel de deplasări, indiferent dacă va fi sau nu apreciat de superiori.

"Mă bucur că pot face ceva pentru profesorii din raion și ei, la rândul lor, au posibilitatea să acumuleze noi cunoștințe și experiențe", a spus dânsul.

UNGHENI | Lucia Bacalu

În fotografie: Profesorii din Ungheni cu academicianul Ioan-Aurel Pop

Satu Mare, situându-se într-o zonă de margine teritorială, ca și Ungheniul, s-a dovedit a fi un exemplu de toleranță, unde diferite limbi și identități se îmbină armonios, formând un multiculturalism constructiv. De la această „mică Europă”, noi, ungheneni, am învățat că *frontieră* nu înseamnă o închidere a unui spațiu etnic și cultural, ci dimpotrivă – o deschidere spre dialog, un schimb de experiență, o asimilare, un îndemn de înțelegere umană și o diferențiere culturală în sensul frumos, util și interesant.

Diana BULUBICA, prof. limbă și lit. română, I.P. Todirești
Irina Pascaru, profesoară de istorie, I.P. Gimnaziul Semeni

Apariții editoriale

„O națiune se formează în jurul unei memorii comune, iar această memorie se întreține, se cultivă, se înnoiește mereu” (Alexandru Zub)

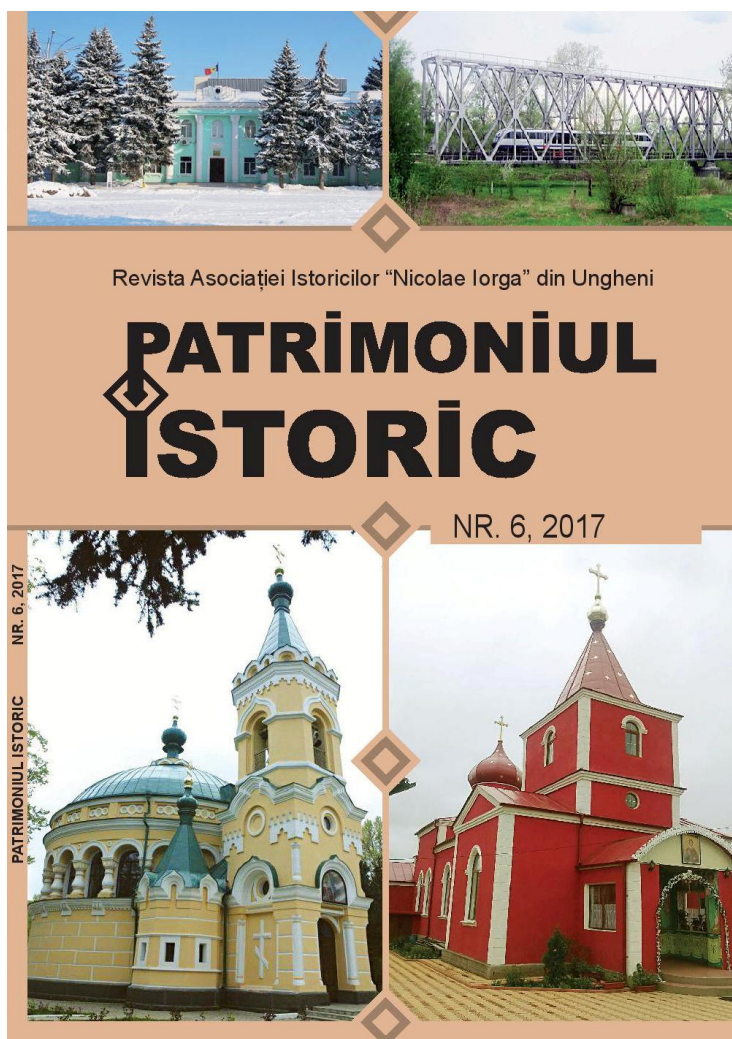
Istoria locală, este istoria de lângă noi, din imediata vecinătate, este cea căruia îi aparținem, este cea care așteaptă să fie descoperită și valorificată. Orice localitate își are istoria ei, are o vechime, o întindere în timp și spațiu, are personalitățile ei, are Oameni, Locuri, Fapte cu care se poate mândri. În descoperirea identității, promovarea interesului pentru soarta oamenilor acestui popor, pentru viața de zi cu zi din trecut și prezent un aspect definitoriu îl prezintă, „Patrimoniul istoric”, Revista Asociațiilor Istoricilor „Nicolae Iorga” din Ungheni.

Anul 2017 a fost un an rodnic în domeniul cercetării științifice prin apariția a două numere ale revistei cu tematici diverse, ce abordează elementul definitoriu, istoria locală. Revista „Patrimoniul istoric”, nr.6 din 2017, conține cinci compartimente: „Portofoliul didactic”, „Istorie locală”, „ Personalități locale și naționale”, „Istoria memoriei” și „Cronica vieții științifice”. În primul compartiment - „Portofoliul didactic”, Livica Cațer, șef Serviciul Psihopedagogic, este prezentat articolul „*Valorificarea inteligențelor multiple ale elevilor cu CES, la istoria românilor și universală*” în care menționează importanța folosirii

metodei „inteligențelor multiple” în cadrul orelor de istorie pentru copii cu cerințe educaționale speciale, posibilitatea desfășurării activităților didactice pe niveluri multiple de învățare, pentru a putea răspunde eficient cerințelor tuturor elevilor din clasă. Autoarea menționează că profesorii îi pot învăța pe elevi să-și îmbunătățească învățarea, folosind punctele lor forte și profilul de inteligență al acestora prin aplicarea diferitelor metode care activează și dezvoltă cel puțin o inteligență multiplă. Un alt articol din această secțiune, „Zece curiozități despre Podul Eiffel din Ungheni”, aparține doctorului în istorie Ion V. Xenofontov,”. Aici sunt prezentate zece curiozități despre construcția, edificarea și evoluția celui mai cunoscut pod proiectat de Gustave Eiffel (1832-1923) cu ocazia expoziției universale din 1889.

În secțiunea a doua a revistei, numită „Istorie locală”, Andrei Corobcean în articolul „Epoca fierului pe teritoriul raionului Ungheni, republica Moldova” caracterizează cele mai importante vestigii arheologice ale epocii fierului, evidențiază prezența în acest spațiu a așezărilor strămoșilor noștri geto-daci. Un loc aparte în acest compartiment îi revine studierii lăcașurilor sfinte din raionul Ungheni. Corneliu Prepeleț, profesor de istorie, gr. I, în articolul „Biserica „Sfântul Dumitru” din satul Semeni”,

reprezintă o cercetare a istoriei bisericii - lăcaș de reculegere pentru locuitorii satului Semeni. Despre construcția primei biserici din satul Blindești și evoluția ei

până astăzi a scris un articol Alexandru Cerga: „Istoria biisericii, „Adormirea Maicii Domnului” din satul Blindești”. În articolul său „Catedrala „Sf. Alexandru Nevski” din or. Ungheni în perioada regimului sovetic”, domnul Denis Bulancea prezintă o analiză cu lux de amănunte a greutăților prin care au trecut enoriașii din or. Ungheni în lupta lor pentru păstrarea credinței strămoșești, lupta pentru deschiderea parohiei „Sf. Alexandru Nevski” în perioada regimului sovietic. Tot în această secțiune se regăsește articolul Mihaelei Prodan „Sistemul educațional în satul Cetireni” în care autoarea ne elucidează evoluția sistemului educațional din satul Cetireni, istoria școlii și contribuția cadrelor didactice, care au dat dovadă de-a lungul anilor de multă experiență, dăruire de sine, iar rezultatele s-au văzut prin intermediul discipolilor. O cercetare plină de memorii ale veteranilor din timpul celui de-Al Doilea Război Mondial și lista măcăreștenilor participanți, căzuți pe câmpul de luptă sub drapelul armatei române este editat de Elena Butnaru, profesor de istorie, IPLT „Elada”, s. Măcărești, „Satul Măcărești în anii celui de-Al Doilea Război Mondial”.

În secțiunea „Personalități locale și naționale” se regăsec două articole despre „dascălul nepereche”, „marele profesor” Vladimir Potlog. Astfel, Ion Xenofontov, dr. în istorie și Lidia Prisac, dr. în istorie, descriu biografia pedagogică și științifică a protagonistului în articolul „Profesorul Vladimir Potlog un aristocrat al culturii istorice”. Corneliu Prepelită, prof. istorie, gr. I, în articolul „Laudatio în cinstea profesorului, omului și românului Vladimir Potlog” prezintă mai multe cuvinte de laudă și mulțumiri din partea foștilor studenți ai distinsului profesor Vladimir Potlog, un adevărat militant al „faptelor” istorice, un neobosit tribun al conștiinței sociale.

În capitolul „Istoria memoriei” dorim ca prin colectarea mărturiilor/interviurilor, valorificarea lor științifică, publicarea și punerea în discuție în mijlocele de informare în masă, să recuperăm un pic din memoria colectivă privind perioada de instaurare a regimului totalitar comunist în RSS Moldovenească prin represalii politice, deportări și munca forțată a locuitorilor din

satele raionului Ungheni. Mărturiile supraviețuitorilor despre crimele sistemului sovietic au cutremurat opinia publică, cea mai mare parte a memoriilor a rămas, totuși risipită.

Un timp îndelungat foștii deportați au evitat de a vorbi despre tragedia prin care au trecut. Or, reabilitarea oficială și recunoașterea publică a statutului de victime ale deportărilor i-a îndreptățit în fața istoriei, motivându-i să povestească despre această perioadă din viața lor.

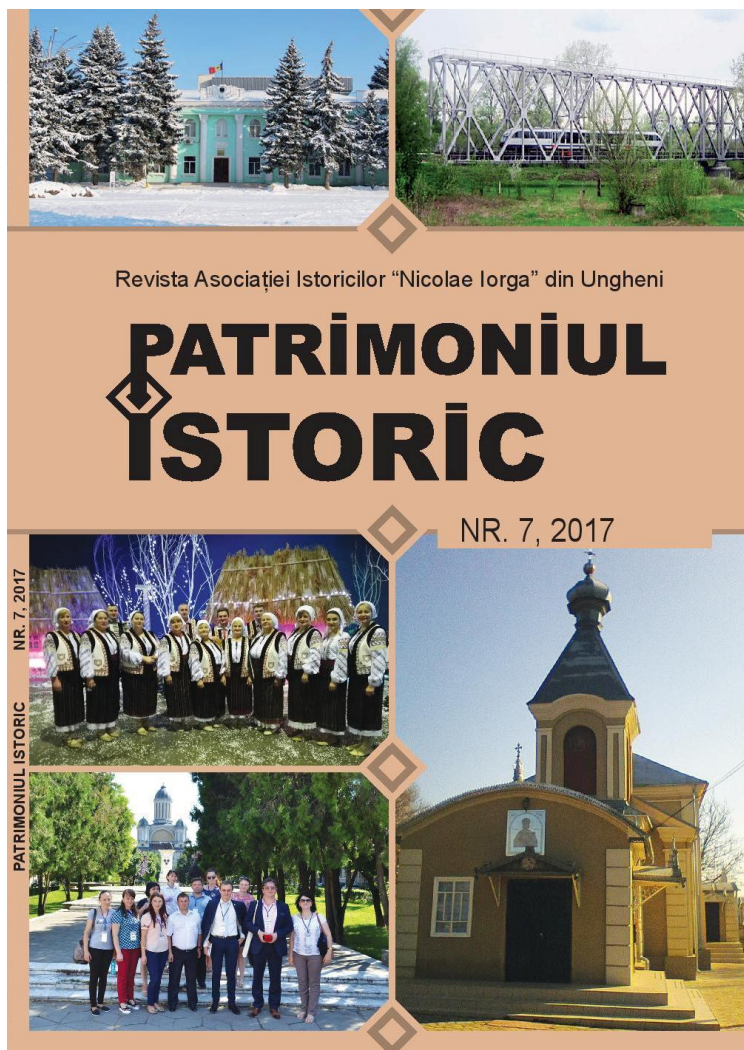
În acest capitol „Istoria Memoriei” regăsim articolul doamnei Ludmila D. Cojocaru, *„Aiștea-s lupi în piele de oaie”*, unde prezintă memoriile relevate de Liubovi Pojoga, originară din satul Costuleni, despre chinurile și greutățile prin care a trecut în urma deportărilor organizate în iunie, 1941, urmată de exilul repetat pe parcursul anului 1949. Elena Bobu, profesoară de istorie, IPLT „A. Pușchin” scrie articolul, *„Vreau acasă - la copii (istoria familiei Izvinciuc din satul Unțești, în anii de după război, care a protestat împotriva noului regim)”*.

În ultimul compartiment al ediției 6 din 2017, „Cronica vieții științifice”, Anatol Petrenco, prof. universitar, a realizat articolul *„Lansarea volumelor „Arhivele memoriei” la universitatea din București”*. Maria Călin profesoară de istorie, IPLT Sculeni, a prezentat un articol la subiectul *„Conferința științifică „Istorie și cultură locală”*, în care scrie despre modul cum a fost organizată conferința, despre participanți și comunicările științifice, precum și despre vizita la Muzeul de istorie și etnografie al Gimnaziului „Gaudeamus” Petrești.

Revista „Patrimoniul istoric” nr. 7 din 2017 conține trei părți: „Istorie locală”, „Personalități locale și naționale” și „Cronica vieții științifice”, care conțin mai multe subiecte din vaste domenii ale istoriei locale, scrise de cunoscuți cercetători științifici, muziografi, istorici, cadre didactice.

Un merit incontestabil al compartimentului *Istorie locală* îi revine expunerea prin cercetare de date concrete referitoare la perioada sovetică, despre foametea provocată, deportări, colectivizarea forțată. Corneliu Prepeliță în articolul „*Fenomenul Foametei din 1946-1947 în Costuleni*” scoate în relief greutățile

locuitorilor acestui sat ce cu greu au supraviețuit foametea din 1946-1947. Autorul Iucal Vasile prezintă studiul „*Colectivizarea gospodăriilor țărănești în satul Petrești în anii 1947-1950*”. Un merit deosebit îi revine în acest compartiment domnului Octavian Țicu. În articolul „*Expedițiile memoriei: românii/moldovenii dintre Krasnoiarsk și Irkutsk*” prezintă programul ***Expedițiile Memoriei***. Acesta a avut drept scop descoperirea și restabilirea memoriei istorice legate de deportările staliniste, posibilitatea implicării tinerei generații în cunoașterea istoriei noastre, conștientizarea trecutului nostru istoric prin prisma experiențelor personale. Din acest domeniu face parte și analiza prezentată de Iurie Cujbă, istoric muzeograf, „*Sârma ghimpată de la Prut – istorie și atitudini*”. Autorul menționează: „Sârma ghimpată instalată pe râul Prut de regimul sovetic de ocupație, ce dezbină un

pământ, un neam, o țară, a fost scoasă de timp și oameni”. La fel, în acest compartiment găsim articolele: „Biserica „Sfântul ierarh Nicolae” din satul Chirileni, raionul Ungheni”, redactat de Alexandru Cerga; „Povestea firului de lână. Necesitatea păstrării și partajării tradițiilor locale”, scrisă de Elena Cojocari, cercetător științific; „Costumul popular din Costuleni”, editat de Eudochia Goian, profesoară de istorie, Gimnaziul Costuleni; „Ansamblul folcloric „Tudorițele” – promotor al valorilor culturale și al folclorului autentic din regiunea Ungheni”, scris de Dina Bulubica. Autorii acestor articole scot în evidență ideea că patrimoniul valoric național trebuie îmbogățit și transmis din generație în generație prin procesul educațional.

În ceal de-al doilea compartiment al revistei „Personalități locale și naționale” este ilustrată personalitatea Prințesei Maria Cantemir (1700 - 1787) de către marele academician A. Eșanu, și dr. V. Eșanu. Aici găsim zugrăvită cu lux de amănunte întreaga viață a Mariei, o femeie deosebit de instruită și educată. Profesoara Maria Călin dedică articolul său Protoereului mitrofor Dumitru Turtureanu - „O viață închinată slujitorului lui Dumnezeu”, unde apreciază dedicarea cu devotament bisericii din Sculeni. Maria Coliban a scris articolul „Tudor Bortă – un mare om al satului Chirileni” în care își amintește cu nostalgie de profesorul, dumneaei, de istorie. Autoarea menționează că acesta i-a insuflat dragostea de locul natal, patrie și valorile umane.

În capitolul „Cronica vieții științifice” este editat articolul lui Anatol Petrencu „Conferință internațională consacrată împlinirii a 100 ani de la revoluția rusă”. Diana Bulubica, Irina Pascaru au realizat articolul „Școala de Vară „Provocările istoriei caștiință și disciplină de învățământ la începutul mileniului trei”, Satu Mare, România, 10-15 iulie 2017”. Autoarele au menționat că din această experiență de la Satu Mare au învățat că *frontieră* nu înseamnă o închidere a unui spațiu etnic și cultural, ci dimpotrivă, o deschidere spre dialog, un schimb de experiență, o asimilare, un îndemn de înțelegere umană și o diferențiere culturală în sensul frumos, util și interesant.

În ansamblu, revista „Patrimoniul istoric” prezintă o nouă etapă în procesul de studiere sub diverse aspecte a trecutului și prezentului istoriei locale, personalităților și elementelor culturii locale, ceea ce va contribui la aprofundarea cunoașterii istoriei noastre proprii de către cercurile largi de cititori, care vor căpăta noi posibilități de a cunoaște faptele demne de urmat ale înaintașilor și contemporanilor noștri.

*Sanduleac Iraida, profesoară de istoria românilor și universală, IPLT
"Ion Creangă", mun. Ungheni, grad did. doi*